

In Memoriam Zdeněk Masopust

Helena Jermanová (ed.)

Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2022, s. 293. ISBN 978-80-261-1072-9

Recenzovat sborník nebo monografii s více autory není snadné. Často se v těchto publikacích spojuje nespojitelné (což působí jako jeden ze znaků romantiky), obtížné se v nich hledá jednotící linka či obsahují kapitoly nebo příspěvky, které konkrétního čtenáře nezajímají. Mnohem lákavěji působí takové publikace, které mají jedno téma, které autoři rozebírají z více úhlů. A to v tak smutném případě jako je kniha, která se vydává jako pocta člověku, který už mezi námi není. Pak je to o to cennější, že se jedná o připomenutí člověka, kterého si stojí za to připomenout, a ponořit se do témat, která by jej zajímala nebo jej připomínala. Spíše než smrt se v takových knihách připomíná život. A takový závěr by byl nejlepší i pro recenzovanou knihu, kterou editorka Helena Jermanová nazvala *In Memoriam Zdeněk Masopust*.

Se Zdeňkem Masopustem jsem se vídal málo. Moje škoda. Brno a Praha či Plzeň jsou vzdálená města a příležitostí spojených s právněteoretickým obsahem nebylo (a stále jich není) mnoho. I proto jsem si každého setkání vážil. Protože každé setkání bylo milé. Hezky se s ním povídalo. I kritika podaná s jeho noblesou byla přijatelná a kultivovaná, i když byla upřímná (tím chci říci, těžce stravitelná pro mladého člověka, kterým jsem ještě před pár lety býval). A kritizovat na začínajícím akademikovi lze tolik věcí, takže témat k hovoru bylo dosti. Navíc, měl fantastický rozhled a vše říkal hlasem, který zněl. Zkrátka, kdybych věděl, jak málo budu mít příležitostí, zajímal bych se o něj mnohem více. Jak píšou již výše: moje škoda. Proto jsem velmi rád, že taková kniha vznikla a je důstojnou vzpomínkou na Zdeňka Masopusta.

Předkládaná publikace nabízí kolekci textů z různých právních oborů a na různá témata, více či méně spojených s jeho osobou a osobností. Příznám se, že jsem trochu sentimentální. Proto mě u publikací podobného stylu trochu mrzí, že ne každý text reaguje na toho, na něž se vzpomíná, nebo jemuž se blahopřeje. Víím, že styly jsou dva: spojit to nejlepší, co jsou přispěvatelé schopni shrnout, nebo se věnovat poctěnému. Osobně preferuji druhý styl: nemusí jít nutně o vzpomínku nebo obrázek ze života poctěného. Stačí i rozvinutí témat, která jej zajímala, nebo o kterých psal, přednášel, přemýšlel nebo kterým se věnoval. Navázání na jeho dílo. Nebo alespoň text uvozený krátkou vzpomínkou. Tento styl také sám vyvolá sevřenost publikace a usnadní čtenáři orientovat se v ní. Pokud má čtenář s poctěným osobní zkušenost, zavzpomíná. Pokud nemá, umožní mu to nahlédnout na něj plasticky. A třeba se dozvědět i něco kritického, protože není nutné adorovat dotyčného za všech okolností.

Pokud má vzniknout text, do něž přispěvatelé (autoři) vetknou to nejlepší ze sebe, taky dobře. I to je důstojnou poctou, oslavou, vzpomínkou. Ale pak to musí stát

za to: nestačí, že napíše něco, co tematicky pojednali již pětkrát, a ještě jim téma na odstavec zbylo. Rozmnožovat právní literaturu bez jakýchkoli skrupulí není nutné. A pokud poctit, tak důstojně a vydat ze sebe to nejlepší. Na každém pomníku nemusí být připomínaná událost či osoba, ale musí být důstojný.

Ve vydané publikaci je obojí, což sice není špatné, ale nepovažuji to za koherentní. Radit editorce, že pak měla vydat dva díly, také nebudu. Nebylo by to korektní. Kniha *In Memoriam Zdeněk Masopust* tak obsahuje jak texty vzpomínkového rázu, tak texty, které vzpomínají jinak: textem na téma, které je blízké právě konkrétnímu autorovi a se vzpomínáním nijak nesouvisí. To neznamená, že se jedná o texty špatné, či že by takové zaměření nějaké publikace bylo nesprávné. To, že neladí mému vkusu, neznamená, že je to špatné. I neosobní vzpomínky mají své místo a upomínají prostě jinak.

Kapitoly, příspěvky, obsažené v publikaci jsou důstojnou vzpomínkou. Jsou čtivé, podané správně a věnující se zajímavým tématům a problémům. Lze se nad nimi zastavit, polemizovat s nimi, ale ne je považovat za nedostatečné či přímo špatné. Jejich styl i úroveň jsou proměnlivé, jak je tomu i u autorek a autorů, kteří je napsali a kteří jimi chtějí na Zdeňka Masopusta vzpomínat. Pohybují se napříč tématy i obory a vábí pozornost čtenářů. Vyjadřovat se ke každému jednotlivému příspěvku nemám v úmyslu. Nedávalo by smysl a upozornit tu a tam na nějakou nepřesnost či nedotaženou myšlenku nepovažuji za nutné. Tento obrázek nechť si udělá případný čtenář laskavě sám. Celkově je kniha složená dobře, a to je podstatné. Editorka Helena Jermanová odvedla dobou práci, byť musela zvládnout velmi nehomogenní skupinu autorů, z nichž mnohé je velmi těžké korigovat či je přimět k plnění termínů. Konečně, o tom by mohl Zdeněk Masopust, dlouholetý vedoucí redaktor Právnicka, vyprávět. *Modus operandi* obvykle podezřelých autorů se nemění.

Nemám žádné pochybnosti o úrovni publikace. Kniha „*In memoriam Zdeněk Masopust. Sborník příspěvků a vzpomínek přátel a spolupracovníků, vydávaný při příležitosti desátého výročí úmrtí Zdeňka Masopusta*“ si zaslouží být čtena. Dovolím si použít analogii hřbitova: slouží jako vzpomínka i jako místo pro klidné rozjímání těm, kteří nevzpomínají. Tak je tomu i s touto knihou: lze číst jako vzpomínku na Zdeňka Masopusta, jako jeho připomenutí, ale i jako knihu, z níž lze čerpat zajímavé a nové informace o různých aspektech existence práva. Pojdte na procházku a vzpomínejte, nebo rozjímejte.

doc. JUDr. Mgr. Martin Škop, Ph.D.

Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno